

Т. В. Литньова

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних
мов і новітніх технологій
навчання
Житомирський державний
університет імені Івана
Франка

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СКЛАДІ ЦІЛЕЙ СУЧАСНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ

Розширення міжнародних зв'язків України і поглиблення євроінтеграційних процесів зумовили суттєві зміни в галузі викладання іноземних мов, статус яких у нашій країні постійно зростає. На сучасному етапі розвитку змісту іноземної освіти відбувається активне впровадження компетентнісної освітньої парадигми, яка розглядає іноземну мову не лише як засіб міжособистісного спілкування, а й міжкультурної комунікації.

Звернення до компетентнісної парадигми у процесі викладання іноземної мови обумовлено цілим рядом об'єктивних обставин, серед яких найбільш значущими є вміння співіснувати в загальному життєвому просторі, що означає бути здатним будувати діалог з усіма суб'єктами цього простору, уміти налагоджувати гуманітарні міжкультурні зв'язки між представниками різних культур і країн. Важливу роль у цьому відіграє іноземна мова, яка виступає, мабуть, єдиним можливим інструментом, за допомогою якого стає реальним встановлення зв'язків взаєморозуміння і взаємодії між представниками різних лінгвоетноспільнот.

У контексті компетентнісної освітньої парадигми, що розробляється вченими на основі Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2001), студент повинен не просто практично оволодіти іноземною мовою як засобом спілкування, а діяти як соціальний агент, тобто член суспільства,

котрий здатен виконувати певні завдання у життєвих умовах і соціокультурному оточенні. Тому при навчанні мови до уваги беруться також пізнавальні, емоційні, вольові та інші індивідуальні якості й уміння користувача мови як представника соціуму [1, с. 9]. Знання й уміння, якими оволодіває студент у процесі іншомовної освіти, дають йому змогу досягти певного рівня розвитку комунікативних компетенцій – необхідних складових міжкультурної комунікації, за допомогою яких формується його компетентність як користувача мовою. У зв'язку з цим метою сучасного викладання іноземних мов у вищій школі виступає формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів, яка включає в себе мовні та мовленнєві, соціокультурні та соціолінгвістичні, дискурсивні та стратегічні компетенції. Високий рівень розвитку такої компетентності уможливорює посилення мобільності студентів та збільшення шансів на працевлаштування.

Варто підкреслити, що суб'єкт міжкультурної комунікації, використовуючи свій лінгвокультурний досвід і свої національно-культурні звичаї і традиції, одночасно намагається врахувати не лише інший мовний код (розвиток мовленнєвого досвіду), а й інші звичаї і звички, інші норми соціальної поведінки, усвідомлюючи при цьому факт їх чужоземності [2, с. 4]. Саме ця обставина, на нашу думку, дає підстави стверджувати, що міжкультурна комунікативна компетентність охоплює в основному онтологічний та соціальний аспекти становлення особистості, у той час як комунікативна компетентність – її мовні і мовленнєві здібності.

Для здійснення в реальних життєвих умовах міжкультурного іншомовного спілкування студенти повинні оволодіти такими уміннями, як: 1) вживати іноземну мову (в усіх її проявах) в автентичних ситуаціях міжкультурного спілкування (процес формування умінь і навичок); 2) пояснювати і засвоювати (на певному рівні) інший спосіб життя/поведінки (процеси пізнання); 3) розширювати індивідуальну картину світу за рахунок залучення до мовної картини світу носіїв мови, що вивчається (процеси

розвитку) [2, с. 4]. З поданого переліку умінь можна зробити висновок, що міжкультурна комунікативна компетентність у складі цілей сучасної іншомовної освіти виступає інтегративним цілим і включає до свого змісту освітній, виховний і розвивальний аспекти процесу викладання іноземної мови.

Таким чином, у світлі сучасних європейських освітніх тенденцій міжкультурна комунікативна компетентність як головна мета іншомовної освіти є показником сформованості здатності людини ефективно діяти в міжкультурній комунікації.

Література

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge : Council of Europe, 2001. – 260 p.
2. Гальскова Н. Д. Межкультурное обучение: проблема целей и содержания обучения иностранным языкам / Н. Д. Гальскова // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 1. – С. 3-8.